

9.2.2

16a (ברוך משפיל הרמים) → 17a (למה יוצאין)

1	קראני ואענהו עמו אנכי בצרה אֲחַלְצֵהוּ וְאֶכְבְּדֵהוּ: תהלים צא, טו
2	בְּכֹל צָרָתָם לֹא לוֹ צָר וּמְלֹאךָ פָּנָיו הוֹשִׁיעַם בְּאִהְבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ הוּא גָאֵלָם וַיִּנְטְלֵם וַיִּנְשָׂאֵם כָּל יְמֵי עוֹלָם: ישיעיהו סג, ט
3	וַיִּרְא הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדְרָכָם הֲרַעָה וַיִּנְחֵם הָאֱלֹהִים עַל הֲרַעָה אֲשֶׁר דָּבַר לַעֲשׂוֹת לָהֶם וְלֹא עָשָׂה: יונה ג, י
4	וַיִּתְכַּסּוּ שָׂקִים הָאֲדָם וְהַבְּהֵמָה וַיִּקְרְאוּ אֶל אֱלֹהִים בְּחִזְקָה וַיִּשְׁבוּ אִישׁ מִדְרָכּוֹ הֲרַעָה וּמִן הַחֲמָס אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם: יונה ג, ח
5	מְכַסָּה פְּשָׁעָיו לֹא יִצְלִיחַ וּמוֹדָה וְעֲזָב יִרְחֹם: משלי כח, יג
6	נִשְׂא לִבָּבוֹנוֹ אֶל כְּפִים אֶל אֶל בְּשָׁמַיִם: איכה ג, מא
7	הִיְתָה לִי נַחֲלָתִי פְּאֲרִיָּה בִיעָר נִתְּנָה עָלַי בְּקוֹלָה עַל כֵּן שָׁנְאֵתִי: ירמיהו יב, ח
8	וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם ... קוֹמוּ בְּרַכּוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם עַד הָעוֹלָם וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ וּמְרוֹמֶם עַל כָּל בְּרָכָה וְתִהְיֶה: נחמיה ט, ה
9	עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי וַיִּדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי אֵתָה ה' הָאֱלֹהִים וְאֵתָה הַסִּבֵּת אֶת לְבָבָם אַחֲרָנִית: מל"א יח, לו

I. Continued analysis of משנה א

- The plaza*: "private prayer hasn't been answered..." (רחב"א) or the atonement of exile (ר"ל)
 - Split the difference*: if they move to another בית כנסת (still private, but exiled)
- Taking תיבה out to plaza*: ריב"ל – our intimate כלי has been degraded through our sins
- Sackcloth*: רחב"א – we are considered like animals
- Ashes on תיבה* בן פזי – ר' יהודה per v1; ר"ל – per v2
- Ashes on everyone's heads*: humility OR to invoke יצחק
 - Split the difference*: if regular dirt is sufficient
- Custom of going to graveyard*: humility OR to invoke their prayers on our behalf
 - Split the difference*: going to a non-Jewish graveyard
- Meaning of המוריה*: source of instruction (הוראה) to ישראל OR of fear (מורא) to the nations

II. Analysis of משנה ב - the elder: who is a חכם; if no elder, just חכם; if none, a person of stature

- Note*: words of rebuke, focusing on אנשי נינוה (vv3-4) and importance of sincerity (vv5-6)
- ברייתא* even if there is a חכם, they only send a person who is accustomed to leading תפילות
 - Definition of רגיל (ר' יהודה)*: definition of רגיל
 - מטופל ואין לו*: has children and is poor, works in the field, "house is empty",
 - "empty": of sin (else it is same as לו מטופל ואין לו)
 - פרקו נאה*: pleasant visage, low of knee, accepted by people,
 - Meaning (of פרקו נאה)*: has not bad rumors from his youth
 - נעימה*: has good voice and tune and
 - בקיאות*: expert in תנ"ך and מדרשים and הלכות ואגודות and is an expert in all ברכות
 - v7 applies to ש"ץ* who is *not* fit and goes up to the תיבה in any case

III. Analysis of משנה ג - the additional 6 ברכות

- Challenge*: there are 7 added ברכות listed
- Answer*: גואל ישראל is one of the 7 (→only 6 added) and incorporated into תענית-formulae
- Per*: descriptive ברייתא, which includes תרועה-תקיעה alternating, with "אמן" after each ברכה
 - Note*: this is only outside of מקדש; in מקדש, "אמן" not answered, per v8
 - Rather*: response is e.g. גואל ישראל ועד העולם וברוך גואל ישראל
 - ברייתא* then describes attempt by ר' חלפתא (in רחב"ת) and ר' חלפתא (in צפורי) to do likewise (cf. משנה)
 - Note*: alternative version of proof that there are only 6 added
- ברייתא* describes ברכות, with response of ועד לעולם and then תקעו כהנים תקעו ועד
 - Alternate ברכות*: same response, ש"ץ calls out הריעו בני אהרן הריעו ועד
 - Again*: story of ר' חנניה בן תרדיון and סיכני in ר' חלפתא in צפורי and ר' חלפתא in רחב"ת
- יהודה's dissent*: reason – because we only say זכרונות ושופרות on ר"ה, at יובל (כ) and at war
- ברייתא* (in re wording of added ברכות #4/#5): some switch צעקה (אליהו) and תפילה (שמואל)
 - Observation*: we understand how שמואל could get either, as both are written in his story
 - However*: there is no צעקה written in re אליהו
 - Answer*: v9 is assumed to be צעקה
- Question*: why is יונה – who came after דוד ושלמה – presented earlier?
 - Answer*: we wish to end with דוד ושלמה – ברוך מרחם על הארץ
 - טומכות* reported as saying that the חתימה of the last ברכה is משפיל הרמים